

Igino Giordani - naivná postava talianskych dejín?

Dominik Berberich, Katedra histórie a biblických vied, Teologická fakulta v Košiciach,
Katolícka univerzita v Ružomberku, dominik.berberich@gmail.com

BERBERICH, Dominik. Igino Giordani - the naive character of the Italian history? Individual and Society, 2010, Vol. 13, No. 4.

The contribution called „Igino Giordani - a naive character of the Italian history?“ is a study of the person of Igino Giordani, an Italian writer, journalist and politician. The article focuses on Giordani's social and political activities. At the same time it evaluates the person on the basis of his writing activities and activities within the Church. A specific point of the contribution is the cooperation of Giordani with Chiara Lubich, the founder of the Focolare Movement. The study also helps to better understand the Italian history through the person of Igino Giordani.

Igino Giordani. Italian history. Italy - 20th century. Italian politics. Church. Focolare Movement. Chiara Lubich.

Napriek tomu, že knihy významného talianskeho spisovateľa, novinára a politika Igina Giordaniho (1894 - 1980) jestvujú aj v slovenskom preklade, predsa je jeho osobnosť na Slovensku pomerne málo známa. Napriek tomu, že nie každý súhlasí s Giordaniho presvedčením a politickými postojmi, možno povedať, že ide o originálneho politika, ktorého život vzbudzuje stále väčší záujem verejnosti na celom svete. Poznanie jeho osobnosti a jeho myšlienok môže byť prínosom nielen pre literatúru, ale aj pre históriu, politiku a spoločnosť: nie je totiž každodenným javom nájsť osobnosť, politika, ktorý dokáže komunikovať a spolupracovať s kolegami iného politického presvedčenia, ako je to zreteľné u Giordaniho.[1] Giordani si vyslúžil aj odsúdenie z radov vlastnej strany[2]. Jedným z jeho hlavných cieľov bolo zasadzovať sa za mier a upozorňovať na nezmyselnosť vojny.[3] Je potrebné zdôrazniť tiež šírku Giordaniho pôsobnosti, ktorá prekračuje oblasť literatúry a politiky.

Pri skúmaní vzťahu osoby Giordaniho k Slovensku možno nájsť zaujímavú informáciu v jeho autobiografickom diele *Memorie d'un cristiano ingenuo (Pamäti naivného kresťana)*[4], ktorá uvádza, že sa o ňom zmieňujú Katolícke noviny v roku 1941.[5] V Katolíckych novinách zo 16. novembra 1941 je naozaj možné nájsť správu, týkajúcu sa „profesora Giordaniho“ a jeho vzdelávacích aktivít v rámci Vatikánskej knižnice.[6]

O Giordanim sa zmieňuje v československom kontexte *Slovník spisovatelů: Itálie*, z roku 1968, ktorý vyšiel v Prahe vo vydavateľstve Odeon[7]. V roku 1995 vyšla v slovenskom preklade jeho kniha *La divina avventura (Božské dobrodružstvo)* a v roku 1996 kniha *Diario di fuoco (Ohnivý denník)*. [8] Z prezentácie na obálke slovenského prekladu Giordaniho knihy *Ohnivý denník* sa možno dozvedieť jeho základné životopisné údaje: „Narodil sa roku 1894 v Tivoli. Katolícky spisovateľ a novinár, prenasledovaný počas druhej svetovej vojny fašizmom. Spolu s De Gasperim jeden zo zakladateľov talianskej kresťanskej demokracie. Apologéta, patrológ, hagiograf, ekumenista a esejista... Osobnosť európskeho a svetového formátu. Jeden z najväčších talianskych spisovateľov a jeden z najvýznamnejších kresťanských mysliteľov tohto storočia. Zomrel roku 1980 v Rocca di Papa“[9]

Igino Giordani - spisovateľ

Giordaniho spisovateľské dielo zahŕňa[10] 91 kníh, 9 prekladov, 8 nevydaných diel, 75 brožúr a štúdií, 49 štúdií v časopise Fides, 91 publikovaných listov. Spolupracoval so 42 časopismi a novinami. Vznikla tiež aj literatúra o Iginovi Giordanim od rôznych autorov a podľa prameňa z roku 1994 o ňom rôznymi formami písalo 12 autorov a vzniklo o ňom 15 diplomových prác.[11]

V Giordaniho pamätiach *Memorie d'un cristiano ingenuo* sa možno dozvedieť viac aj o jeho spisovateľskej činnosti[12]: Giordani vo svojich pamätiach hovorí aj o tom, ako sa dostal k písaniu: „Odkedy som začal študovať, som stále túžil stať sa spisovateľom. Moje povolanie. Ako študent som písal verše, sníval som poémy. Po vojne som sa dal do písania a zohľadnil som okolnosti a vstúpil som rovnými nohami do hádky intelektuálnych a politických prúdov, kde sa sny slávy pomaly rozplývali, zatiaľ čo sa písanie stávalo z roka na rok súčasťou môjho života. Kto ma pozná, vidí ma s perom v ruke.“ Giordani sa potom vyjadruje k svojim dielam: „Moja prvá kniha, *Rivolta cattolica (Katolícke povstanie)*, bola zbierkou článkov načmáraných v električke, ktorá ma viezla zo školy na Námestí Santa Maria Maggiore domov na Gianicolo. (...)“ K študentským časom ešte dodáva: „Keď som bol študentom, mojim prvým spisom, ktorý bol hneď aj vytlačený, bola diplomová práca: *I templi di Vesta e della Sibilla a Tivoli (Vestine a Sybiline chrámy v Tivoli)*. (...)“ Giordani sa dostal aj do románovej tvorby: „Jedna kniha preložená do francúzštiny (v Bruseli) bola úplne iného razenia. Bol to román: *America quaternaria (Štvrťohorná Amerika)*, ktorý vyšiel v roku 1930. (...)“

Rok 1933 bol pre Giordaniho tvorbu významný a jeho kniha, ktorá bola senzáciou v tom roku, nesie názov *Segno di contraddizione (Znamenie protirečenia)*. Bola preložená do francúzštiny Danielom-Ropsom, do češtiny Janom Brechensbauerom, do španielčiny M. Llamerom. Giordani v tejto súvislosti ešte spomína: „Počnúc *Corriere della sera* po *Civiltà Cattolica*, celá tlač menej previazaná s fašizmom o tom hovorila pochvalne a porovnávala knihu a autora s knihami a ľuďmi ako Chesterton, Veillot, Tertulián, Bloy, Péguy... (...) Giordaniho tvorba však nestagnovala: „Po menej ako dvoch rokoch vyšla ďalšia moja kniha, ktorá bola najrozšírenejšia zo všetkých mojich spisov: *Il messaggio sociale di Gesù (Ježišovo sociálne poslanstvo)* (...).“ Rokmi Giordani dielo s touto tematikou rozšíril a vznikli spolu štyri knihy, dnes zoskupené do jednej s názvom *Messaggio sociale del cristianesimo (Sociálne poslanstvo kresťanstva)*. (...) Anglická verzia tejto zaujímavej knihy sa ujala ako učebnica na Katolíckej univerzite vo Washingtone. V roku 1936 vyšiel tiež Giordaniho historický román *La città murata (Murované mesto)*. Mario Salani, skúsený vydavateľ a veľký Giordaniho priateľ ho povzbudil a Giordani publikoval v roku 1939 životopis svätého Pavla *Paolo, apostolo e martire (Pavol, apoštol a mučeník)*, ktorý bol tiež preložený do viacerých jazykov. Igino Giordani zo žartu definoval knihu *La repubblica dei marmocchi (Republika štuľov)*, ako svoju „najväčšiu“ knihu. Názov označuje jeho potomstvo, jeho deti, združené okolo „spevavej maminky“ a „nudného ocka“. Po vymenovaní týchto diel Giordani ukončuje komentáre k svojim knihám skromným tvrdením, že toto vymenovanie je potrebné kvôli životopisu.

Politická situácia v Taliansku počas života Igina Giordaniho

Igino Giordani sa narodil šesť rokov pred začiatkom dvadsiateho storočia. Toto obdobie bolo pre Taliansko obdobím veľkých nepokojov.[13] Rovnako aj dvadsiate storočie a zvlášť jeho prvá polovica bola pre Taliansko (ale aj pre celú Európu a mnohé krajiny sveta) tvrdou skúškou. Touto skúškou mal prejsť aj mladý Igino Giordani. Konflikt prvej svetovej vojny zasiahol aj Taliansko: „Keď v roku 1915 Taliansko vypovedalo Rakúsko-Uhorsku vojnu, bol málokto zo zainteresovaných prekvapený, no aj napriek tomu sa diplomacia monarchie cítila znevážená a zaskočená.“[14] Nezmyselnosť tejto vojny sa ukazuje aj na jej priebehu: „Vojna proti Rakúsku sa pretiahla na tri a proti Nemecku na dva roky (Taliansko ju vyhlásilo Nemecku až v auguste 1916). Bola to predovšetkým vojna pozičná a vojna vzájomného vyčerpávania.“[15] Po vojne, v roku 1919 sa Taliansko ocitlo v hlbokkej kríze a uprostred revolučných nálad.[16] Nebolo treba veľa času a na scéne sa ukázala ďalšia ideológia v podobe fašizmu.[17] Taliansko bolo „kolískou fašistického hnutia“[18]: „Príčinou neboli iba dôsledky svetovej vojny, ktorá dokonale rozvrátila taliansky hospodársky a politický systém, ale aj špecifiká predchádzajúceho historického vývoja.“[19] V roku 1919 vznikla v Taliansku fašistická strana.[20] Ďalší historický vývoj vyústil do druhej svetovej vojny, ktorá so svojim ničením postihla špecifickým spôsobom aj Taliansko.[21] Po druhej svetovej vojne, podobne ako v iných krajinách, prebiehal proces obnovy spoločnosti. Pri bližšom sledovaní politickej angažovanosti Igina Giordaniho zistíme, že aj v tomto období zohral istú úlohu v talianskej politike.[22] Od konca štyridsiatych rokov do konca šesťdesiatych rokov 20. storočia bol politický vývoj v Európe do značnej miery ovplyvnený a určovaný rýchlym ekonomickým rastom v západnej Európe a zlepšujúcimi sa vzťahmi medzi Východom a Západom.[23] Skúsenosti druhej svetovej vojny vzbudili takmer všeobecnú túžbu po akejsi forme európskej únie.[24] Ideu zjednotenej Európy podporovali aj politici ako Winston Churchill, pápež Pius XII., Paul Henri Spaak, Alcide de Gasperi, Robert Schuman alebo Konrad Adenauer.[25]

V tomto kontexte je potrebné všimnúť si kontakty Iginia Giordaniho s Alcidem de Gasperim, ktorému sa v tomto príspevku ešte budeme venovať.[26]

V šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch zaznamenalo Taliansko rastúci vplyv ľavice.[27] V tomto historickom kontexte je potrebné tiež všimnúť si rok 1968 a jeho priebeh v Taliansku: „Taliansky rok 1968 síce neprinesol tak búrlivé udalosti, aké sa odohrali v máji v sesterskom Francúzsku, ale jeho priebeh bol hlbší a trval ďaleko dlhšie než v ktorejkoľvek inej európskej krajine. Jeho ďalším špecifikom bolo, že sa celé hnutie rozšírilo zo škôl a univerzít aj do tovární a vo svojich dôsledkoch ovplyvnilo celú spoločnosť.“ [28] Sedemdesiate roky sa niesli v znamení politických sporov a nepokojov[29]. Tieto nepokoje sa prejavili a vyhrotili v teroristických akciách, ktoré organizovali zvlášť tzv. „Červené brigády“.[30] 23. novembra 1980 zasiahlo Taliansko zemetrasenie, ale „otrasy“ vo vnútri spoločnosti sa v 80-tych rokoch upokojili.[31] Taliansko sa stalo v roku 1987 piatou priemyselne najvyspelejšou krajinou sveta.[32]

Iginio Giordani - politik

Politická činnosť Iginia Giordaniho má niekoľko znakov: v jeho prípade ide predovšetkým o postoj človeka, ktorý čestne hľadá pravdu a porozumenie, ktoré sú dôležité pre každú spoločnosť. Takýto postoj ho stavia do pozície tak trochu nevšedného politika, aj keď iste nebol jediným, čo sa napriek politickým sporom snažil hľadať pokojné a zmysluplné riešenie takýchto konfrontácií.

V tejto časti sa uvádzajú rôzne etapy Giordaniho života v súvislosti s jeho politickými a ľudskými postojmi. Keďže Giordani napísal aj autobiografiu, je možnosť nahliadnúť do jeho života aj na základe jeho vlastných výpovedí.

Možno začať v období pred a počas prvej svetovej vojny, keď mal Giordani asi dvadsať - dvadsaťjeden rokov. Giordani hovorí o tomto období vo svojich pamätiach:

„Našiel som si zamestnanie na jednom ministerstve a začal som viesť pokojný život. Niekoľko mesiacov potom vypukla prvá svetová vojna. Nacionalisti, čitatelia autora D'Annunzia, otrávení protirakúskou literatúrou v tom videli príležitosť obnoviť impérium Cézara Augusta, zozbierať vavríny s veršami a hlavne nájsť kariéru bez námahy. Prepukli teda štvavé manifestácie za vojnu na námestiach, na ktoré som chodil protestovať proti vojne. Raz jeden človek, ktorého som si vážil, keď počul moje výkriky, tak ma napomenul: „Vy sa chcete nechať zabiť!...“

Veru: ja som nechápal ako sa môže dať život mladíkovi, nechať ho trápiť sa v štúdiu a v sebazapreniach s cieľom, aby dozrel do konania, v ktorom by mal zabíjať jemu cudzích ľudí, nevinných a potom by sa mal nechať zabiť ľuďmi, ktorým nič neurobil. Videl som nezmyselnosť, hlúposť a hlavne hriech vojny: hriech ktorý je vážnejší kvôli zámienkam, pre ktoré sa vojna vyhľadávala a kvôli malichernosti, s ktorou sa o nej rozhodovalo.

Evanjelium, už dostatočne meditované, ma naučilo, ako neotrasiteľnú povinnosť, robiť dobro, nezabíjať, odpúšťať, nie pomstiť sa. A užívanie rozumu mi dávalo takmer mieru absurdnosti takého úkonu, ktorý prisudzoval plody víťazstva nie tomu, kto mal pravdu, ale tomu, kto mal delá, nie spravodlivosti, ale násiliu, bez toho, že by sme hovorili o dvojznačnom postavení Talianska, ktoré dovtedy bolo v aliancii s Nemeckom a Rakúskom a teraz porušilo alianciu, kvôli posvätnému egoizmu (Salandra), ako keby egoizmus mohol byť posvätný.

V žiarivom máji 1915, som bol povolaný do zbrane. Jedného odpoľudnia, na stanici Termini v Ríme som zbadal v kričiacom dave Gabriela D'Annunzia, ktorého niesli na rukách nad horúcimi hlavami; a jeho tvár na mňa spravila dojem veľkého strachu a tomu zodpovedajúcej nude. Nepáčil sa mi ako autor a zdal sa mi neprirodený ako herec.

Kolko trúb, kolko príhovorov, kolko zástav! To boli všetko veci, ktoré posilňovali v mojom vnútri odpor voči týmto konfliktom. Vlády, ktorým bolo zverené verejné dobro, uskutočňovali svoju úlohu tak, že zabíjali synov ľudu, stovky tisícov, a tak, že ničili a nechali ničieť dobrá národa: verejné blaho. Ach, aké mi to všetko pripadalo hlúpe! A trpel som kvôli miliónom stvorení, ktoré boli zvyčajne násilne nahovorené, aby verili v svätosť týchto vrážd, v svätosť, ktorá bola potvrdená aj duchovnými, ktorí požehnávali kanóny určené na urážku Boha vo veľdiele stvorenia, na zabíjanie obrazu Boha, na uskutočnenie bratovraždy v osobách bratov, ešte k tomu pokrstených.

Ako nováčik som bol poslaný do Modeny, kde bolo čosi ako vysoká škola na formovanie bojovníkov a veliteľov. Keďže som prichádzal od Vergília a Danteho, štúdium istých manuálov, kde sa vyučovalo

---

oklamať nepriateľa s cieľom zabiť ho, na mňa spravilo taký dojem, že som s neprekonateľnou neopatrnosťou napísal na jeden manuál: *Tu sa vyučuje veda slabomyseľnosti*. Ja som mal dosť odlišnú predstavu o láske k vlasti. Ja som ju chápal naozaj ako lásku; a láska znamená službu, hľadanie dobra, zvyšovanie blaha, na vytvorenie šťastnejšieho spolužitia: na vzrast a nie na vykorenenie života.

Ale bol som mladý a nechápal som rozumové pochody starých, ktorí si nekládli otázku, či rozumejú: ohlušovali sa manifestáciami a vykrikovali heslá aby sa omámili.(...)“[\[33\]](#)

7. júla 1916bol Giordani zranený na nohe a pravej ruke vo vojenskej akcii, za ktorú dostal striebornú medailu.[\[34\]](#) Nasledovali tri roky v nemocnici, v Baggine (Pio Istituto Trivulzio) v Miláne a Vojnovovej nemocnici v Paláci kráľovnej Margherity v Ríme, kde sa Giordani pripravoval na vysokoškolské skúšky.[\[35\]](#)

Giordaniho postoje sú známe z viacerých prameňov, zvlášť autentické sú jeho vlastné výpovede v spomínanej knihe *Memorie d'un cristiano ingenuo (Pamäti naivného kresťana)*, ale aj v knihe *Diario di fuoco (Ohnivý denník)*, ktorá je dostupná aj v slovenskom preklade a bola už tiež spomenutá v tejto štúdiu.[\[36\]](#)

V tomto denníku, v časti označenej rokom 1919 sa okrem iného možno dočítať aj o pocitoch a myšlienkach, ktoré sú odrazom vojnových hrôz z decembra 1915 v zákopoch na taliansko-rakúskom fronte (...).[\[37\]](#) V tejto časti knihy sú uvedené nasledovné verše:

A stretali sme kráčajúce tône:

„Frontová línia je ešte ďaleko?“

pýtali sa nás odvedenci.

„Nie je ďaleko.

No cesta je tu hrboľatá!“

(...)

Zakryl som si dlaňami oči, čakal som,

že sa zrútim do bezodnej tmy...

Posledná spomienka:

so smrteľnou úzkosťou v duši

bežal som tmavou uličkou,

posiatou mŕtvymi telami

Rakúšanov a Talianov

s bajonetmi v sklavených rukách...

Vtedy som nevidel nepriateľov...

(...) [\[38\]](#)

V období po prvej svetovej vojne zohral významnú úlohu v talianskom politickom živote Luigi Sturzo[\[39\]](#), ktorý do značnej miery ovplyvnil aj Igina Giordaniho.[\[40\]](#) Sturzo bol pri zrode Talianskej ľudovej strany (P.P.I. – Partito Popolare Italiano), v roku 1919.[\[41\]](#) Giordani na jeseň 1920 spoznal Sturza a pridal sa k Partito Popolare.[\[42\]](#) V októbri písal prvé politické články pre Il Popolo Nuovo (Nový ľud), týždenník PPI.[\[43\]](#)

Ani po prvej svetovej vojne neustali spory a nespravodlivosť v spoločnosti. Giordani sa angažuje aj v tomto období v skupinách, ktoré by mohli prispieť k upokojeniu situácie. Tommaso Sorgi takto opisuje tento

úsek Giordaniho činnosti:

„Počas nepokojov na námestiach v tomto období po vojne medzi socialistami, anarchistami a fašistami, cíti do akej miery je nevyhnutná silná prítomnosť kresťanov, ktorí by svedčili o možnosti mierových ciest na opätovné vybudovanie spoločnosti. Preto sa pridáva k Ludovej strane, ktorá mala iba niekoľko mesiacov a dáva k dispozícii hneď svoj spisovateľský talent a aj svoj život: zanecháva verejnú službu (bol významným profesorom na gymnáziu v Nuore), aby sa úplne venoval politickej práci a vstupuje do úzkeho kruhu Sturzových spolupracovníkov. Ale obdobie slobody je krátke. A prišlo obdobie, ktoré taktiež vyžadovalo odvahu. On ju preukazuje svojimi článkami v stĺpčekoch periodika *Il Popolo*: vystupuje proti arogancii vlády a kritizuje samotného Mussoliniho, a je z mála vtedajších novinárov, ktorí sa mu odvážia verejne pripísať zodpovednosť za vraždu Matteottiho.“[\[44\]](#)

Mussolini získal väčšinu v zmanipulovaných voľbách v roku 1924.[\[45\]](#) Matteottiho vražda sa uskutočnila 10. júna 1924 a bola výstrahou pre tých, ktorí by sa chceli postaviť proti.[\[46\]](#) K fašizmu zaujal Giordani nekompromisný postoj.

V roku 1925 vychádza jeho dielo *Rivolta cattolica (Katolícke povstanie)*.[\[47\]](#) V predhovore k štvrtému vydaniu tejto knihy (1962) sa nachádza vysvetlenie autora, ktorý pomáha pochopiť čitateľovi túto knihu, ktorá mu mohla byť po takmer štyridsiatich rokoch od napísania nezrozumiteľná, keďže čitateľ už nezažil tragédie prvej svetovej vojny a medzivojnového obdobia[\[48\]](#): „Prešlo viac než tridsaťpäť rokov: príbeh revolúcií a vojen, ktorý znova ukázal, že prvou a základnou hodnotou človeka je jeho sloboda; a podkopávanie slobody človeka je zhodné s degradáciou jeho prirodzenosti.“[\[49\]](#)

V roku 1927 Giordani odišiel do Spojených štátov a v mene Vatikánskej knižnice absolvoval kurzy knihovníctva na univerzitách Ann Arbor, Michigan a New York.[\[50\]](#) Na toto obdobie spomína takto: „V Spojených štátoch, sme ja a Gerardo chodili na semestrálny kurz *library science* na Michiganskej univerzite v Ann Arbor a potom na ďalší semestrálny kurz na newyorskej Columbia University. Obdivoval som Ameriku a zamiloval som si ju (...).“[\[51\]](#)

V roku 1928 sa vracia do Talianska a v júli začal pracovať vo Vatikánskej knižnici, kde ostal do roku 1944.[\[52\]](#)

2. októbra 1928 napísal Giordanimu Alcide De Gasperi (neskorší taliansky predseda vlády[\[53\]](#) a jeden zo zakladateľov európskej spolupráce so Schumanom a Adenauerom[\[54\]](#)), ktorý sa vrátil z väzenia a ktorému Giordani pomohol zamestnať sa vo Vatikánskej knižnici.[\[55\]](#) Pre úplnosť je potrebné dodať, že napriek zhode v mnohých otázkach jestvovali aj isté rozdiely medzi Giordanim a De Gasperim, čo prispelo k tomu, že sa mohli vzájomne dopĺňať.[\[56\]](#)

V roku 1933 bol publikovaná kniha *Segno di contraddizione (Znamenie protirečenia)*, ktorá bola jednou z jeho najprekladanejších kníh a ktorá mala najviac edícií (5. ed. 1964).[\[57\]](#)

Z doterajšieho prehľadu Giordaniho života vidno v jeho aktivitách mimoriadnu angažovanosť za mier. Po zranení v prvej svetovej vojne a rôznych politických nepokojoch, ktoré Giordani zažil, možno predvídať, aký bol jeho postoj k druhej svetovej vojne. Edwin Robertson na margo Giordaniho života v súvisi s druhou svetovou vojnou píše: „Giordani vyšiel z Veľkej vojny ako invalid a bolo vylúčené, aby bol povolaný zúčastniť sa aj na ďalšom konflikte.“[\[58\]](#) Robertson vysvetľuje: „Pre Giordaniho táto druhá svetová vojna, nemala žiadny zmysel. Bola bláznovstvom, príležitosťou, ktorú diktátori využili na upevnenie ich nadvlády a na zaistenie slávy. Nemalo na neho žiaden vplyv vychvalovanie sa fašistov, že totalitné režimy odstránia veľmi zle vyzbrojené prekonané demokracie, zatiaľ čo Nemecko a Taliansko mohlo využiť najmodernejšiu výzbroj. Inými slovami, Giordani chápal, že nové impériá nikdy nedokážu uskutočniť svoje hrozby. S mnohými štátmi, ktoré boli proti nim, diktatúry mohli dosiahnuť len rýchle víťazstvá na začiatku, ako spravil Hitler vo Francúzsku, ale potom sa veci zmenili.“[\[59\]](#)

Samotný Giordani vo svojich pamätiach o tomto období píše: „A vypukla ďalšia vojna. Prešlo viac než dvadsať rokov od prvého svetového konfliktu a bolo treba čakať, že vypukne druhý. Pre diktátorov, keby nebolo vojny, to by bol koniec: museli by dodržať sľuby a vyriešiť problémy ľudu. Zdalo sa byť zákonom, že za mier sa mala považovať iba prestávka medzi dvomi vojnami, na prípravu zbraní na najbližší konflikt. Diabolská logika chcela, že Mussolini sa spojil s Führerom: vodcovia, ktorí v zápale povýšeneckých rečí, sa stali ich obeťami až do tej miery, že uverili, že získajú tento svet a ešte nejaký ďalší.“[\[60\]](#)

V období vojny pracoval Giordani s významnými antifašistami a pripravovali spoločne príchod slobody a demokracie.[\[61\]](#)

Po vojne, 2. júna 1946, sa Taliani v referende rozhodovali medzi republikou a monarchiou.[62] 54,3% hlasmi si vybrali republiku.[63] Bolo zvolené aj Ústavné zhromaždenie, ktoré malo za úlohu zvoliť dočasnú hlavu štátu a spísať novú Ústavnú chartu.[64]

Igino Giordani bol zvolený do spomenutého Ústavného zhromaždenia.[65] Podobne bol zvolený aj za poslanca v prvom volebnom období.[66]

V doterajšom prehľade Giordaniho činnosti sú jasne viditeľné jeho protivojnové postoje. Porozumenie medzi ľuďmi bolo pre neho prioritou. Robertson v tomto kontexte zdôrazňuje: „A prišiel 16. marec 1949, deň v ktorom rozprával Giordani v parlamente celú hodinu proti vojne a vysvetľoval, že Severoatlantická aliancia vznikla z dôvodu ochrániť mier a nemala žiadne útočné ciele. (...)“[67]

Giordani analyzuje, komentuje a opisuje tento svoj vstup v parlamente aj vo svojich *Pamätiach naivného kresťana*:

„Povedal som, že všetky vojny sú zlyhaním kresťanov. Ak by bol svet kresťanský, nemali by byť vojny... Vy odsudzujete vojny, ktoré vedú antikomunisti, ale včera ste oslavovali vojnu v Číne pod vedením komunistov.

Longov vstup: To je na oslobodenie Číny.

A ja: Stretli ste už niekedy niekoho, kto by povedal, že vedie vojnu, pretože je krutý alebo choromyselný? Všetci hovoria, že vedú vojnu za spravodlivosť. (*Smiech; komentáre*). Vojna, dodal som, je vražda, bohovražda (zabitie obrazu Boha: teda v človeku, ktorý je jeho obrazom) a samovražda. Počas príhovoru ma Togliatti prerušoval raz aby súhlasil, inokedy aby protirečil. Nakoniec správa uvádza: *živý potlesk v strede a vpravo*. Blahoželali a objímali ma aj kolegovia socialisti.“[68]

Do oblasti Giordaniho činnosti za mier možno zaradiť aj jeho spoluprácu vo veci výhrady vo svedomí s poslancom Calossom, ktorý bol socialistom.[69] V štúdiu od Francesca D'Alessandra *Igino Giordani e la pace (Igino Giordani a mier)* sa dozvedáme viac o tejto spolupráci[70]: „Spolu s poslancom Calossom za stranu PSU[71] Giordani 3. októbra 1949 predstavil prvý návrh zákona týkajúceho sa výhrady vo svedomí. Bol to návrh, ktorý vysvetlil v sídle parlamentu 23. novembra. Bol to dôležitý a aktuálny problém. V druhom povojnovom období sa ukázali prípady ľudí, ktorí prichádzali s výhradou vo svedomí a ktorí odmietali vykonávať vojenskú službu aj vo Francúzsku a Taliansku, kde takéto právo nebolo uznávané.“ [72]

Giordani sa taktiež zasadzoval o zastavenie vojny v Kórei.[73] 21. decembra 1950 vystúpil v parlamente a vyjadril sa k návrhu poslanca Giaviho týkajúceho sa vojny v Kórei.[74] Tento príhovor možno charakterizovať ako jednu z najúplnejších Giordaniho definícií mieru a spolunažívania medzi ľuďmi. V parlamentnej zápisnici sa možno dočítať o podrobnostiach odpoľudňajšieho zasadnutia talianskeho parlamentu dňa 21. decembra 1950.[75] Poslanec Giavi najprv predstavil svoj návrh.[76] Giordani sa zapojil do diskusie a predniesol spomínaný príhovor:

„Pán predseda, vážení kolegovia, chcel by som komentovať krátkymi principiálnymi poznámkami podstatnú časť návrhu poslanca Giaviho, ktorý je, zdá sa mi, výzvou pre vládu, aby vykonala dielo sprostredkovania a zmierenia.

Vychádzame, samozrejme, z udalosti týkajúcej sa Kórei, pretože je opodstatnené obávať sa, že tento fakt môže byť pre nešťastne obávanú tretiu svetovú vojnu tým, čím boli Sarajevo a Gdansk pre ostatné dve vojny.

Ibaže v prvej európskej vojne sme bojovali mysliac si, že je to posledná vojna. V druhej naši bojovníci už dobre nerozumeli, za čo bojujú; prečo napríklad bojovali proti Francúzsku a proti Grécku. Ale, hlavne v tretej vojne, by sme skutočne nerozumeli, prečo by sme my a naše rodiny mali byť zmasakrovaní. Je to vojna, ktorá nemá zmysel. (...)

Pravdou je, že tretia vojna, pre nás Európanov, by bola koncom Európy. (...)

...pretože v moderných vojnách niet porazených ani víťazov, ale všetci sú porazení.

Jednu spoločnú vec môže spraviť vláda a strany, keďže sme všetci na tej istej lodi, ktorej hrozí potopenie. My sa pýtame: je to možné, že sa nedajú nájsť popri politike zbrojenia, popri politike, ktorá nás povedie

ku katastrofe, iné cesty ktoré nás povedú k životu, k zmiereniu, k porozumeniu prostredníctvom diskusie?

Navrhol som pred časom prostredníctvom mojich novín, aby kresťanská demokracia celej Európy, od chvíle, čo je najsilnejšou stranou v Európe, ktorá vyšla z vojny, zorganizovala konferenciu o odzbrojení. Pýtam sa, prečo na podobnú iniciatívu nemyslia všetky strany. Pokiaľ máme čas, my všetci to môžeme skúsiť a všetci súhlasíme, pretože som si istý, že niet nikoho v tomto parlamente komu by sa páčilo vidieť zmasakrované vlastné deti a zničený vlastný dom. (...)

...ak pestujeme tú čnosť lásky (tak sa volá), objavíme vo všetkých ľuďoch bratov. A ide tu práve o to znovu objaviť človeka. Stratili sme pojem človeka. Bojujeme medzi bábkami, ktoré sa skrývajú pod rôznymi menami, oblečené do rôznych handier. (...)

Aspoň tritisíc rokov sa ľudstvo ničí, stále z tých istých dôvodov, stále s tými istými zámienkami. Napríklad, stále sa hovorí: Si vis pacem para bellum.[77] (...) Ale pre nás je to iné. Pre nás platí: ak chceš mier, pripravuj mier; a ak pripravuješ vojnu, pušky budú jedného dňa strieľať samé; ako bolo povedané: kto pripravuje vojnu, skončí vo vojne.

Ak sa chceme dostať k mieru, musíme ho začať budovať medzi nami. (...)

Toto je pravda: už neexistujú ospravedlniteľné vojny. Vojny sú zlo: a zo zla nevzide dobro. (...)

Chcem ukončiť slovom múdrosti, ktoré bolo vyslovené v predvečer druhej európskej vojny: nič nie je stratené v mieri, všetko môže byť stratené vo vojne. (...)[78]

V parlamentnej zápisnici sa za textom Giordaniho príspevku v zátvorke nachádza nasledovný údaj: „Živý, všeobecný potlesk. - Mnoho blahoželaní.“[79] Podobnú snahu badať u Giordaniho tiež v prejave z 10. októbra 1951, v ktorom sa vyjadril proti výdavkom na zbrojenie.[80] O niekoľko dní potom, 26. októbra Giordani zorganizoval s ďalšími poslancami z rôznych strán, «Parlamentnú dohodu za mier», sekretariát jeho strany ho odsúdil.[81] Giordaniho politické pôsobenie končí prakticky v roku 1953, keď nebol znovuzvolený do parlamentu.[82] Jeho činnosť v kultúrnom, spoločenskom a cirkevnom živote však zďaleka neskončila. Možno dokonca povedať, že sa po jeho odchode z parlamentu naplno rozvinula a završila, na čom malo zásluhu predovšetkým jeho stretnutie so zakladateľkou Hnutia fokoláre Chiarou Lubichovou.

K Giordaniho stretnutiu s Chiarou Lubichovou došlo ešte počas jeho pôsobenia v parlamente, dokonca k samotnému stretnutiu došlo práve na pôde parlamentu v roku 1948.[83] V krátkosti je potrebné predstaviť osobnosť Chiary Lubichovej. Chiara Lubichová (1920 - 2008) sa narodila v Tridente (Taliansko), stala sa v roku 1943 zakladateľkou duchovného hnutia (Hnutie fokoláre), ktoré našlo mimoriadny ohlas po celom svete medzi ľuďmi rôznych sociálnych, politických a náboženských skupín a ktorého cieľom je prispieť k uskutočňovaniu jednoty všade a medzi všetkými.[84] Chiare Lubichovej a jej dielu sa dostalo viacero medzinárodných ocenení, od rôznych inštitúcií ako Unesco, Rada Európy, od prezidentov Brazílie, Nemecka, Talianska a mohli by sme spomenúť mnoho ďalších uznaní.[85] Chiara Lubichová v roku 2001 navštívila Slovensko a 10. mája vystúpila v slovenskom parlamente.[86] K oceneniam Chiary Lubichovej patrí aj udelenie niekoľkých čestných doktorátov, okrem iného aj od Trnavskej univerzity v júni 2003.[87]

V roku 1948, ako už bolo spomenuté, sa Iginio Giordani zoznamuje s Chiarou Lubichovou a stáva sa spoluzakladateľom Hnutia fokoláre. Detailne opísať pôsobenie Giordaniho v rámci Hnutia fokoláre by si vyžadovalo osobitný príspevok, nakoľko bol angažovaný v rôznych oblastiach pôsobnosti tohto Hnutia. Keďže ťažiskovou témou tohto príspevku je Giordaniho spojitosť s talianskou históriou a politikou, je potrebné uviesť, čo znamenalo jeho stretnutie s Chiarou Lubichovou pre politický rozmer jeho osobnosti. Chiara Lubichová to vyjadruje nasledovne: „V roku 1948 sa uskutočnilo naše stretnutie, v parlamente, s poslancom Iginom Giordanim, s osobnosťou, ktorá mala veľké kultúrne, sociálne a politické skúsenosti, ktorý bojoval v ťažkých časoch prvých povojnových rokov, ktorý bol učiteľom myslenia a vzťažným bodom pre generácie, ktoré počas diktatúry túžili po slobode.“ Je potrebné spomenúť, ako vplývali myšlienky vychádzajúce z jeho stretnutia s Chiarou Lubichovou na jeho konkrétne politické konanie. Chiara Lubichová o tom hovorí: „Giordani dostáva tiež z ducha Hnutia nový impulz pre vlastnú politickú aktivitu. Vyjadrením toho je jeho príhovor o všeobecnom mieri odmenený potleskom celého parlamentu; prvý náčrt zákona o výhrade vo svedomí, ktorý predstavil spolu so socialistom Calossom; dialóg o mieri s komunistom Laiolom.“ Chiara Lubichová spomína tiež, ako sa okolo poslanca Giordaniho vytvorila skupinka ďalších poslancov, ktorá zdieľala ideály Hnutia fokoláre. Alcide De Gasperi sa tiež dostal do kontaktu s Chiarou Lubichovou, a ona tieto kontakty opisuje takto: „(...) Bol veľmi blízkym nášmu Hnutiu.

Duchovnosť jednoty, ktorú spoznal dosť do hĺbky, ho priťahovala a posilňovala v ňom to povolanie k jednote, ktoré ho spolu s Adenauerom a Schumanom spravilo zakladateľom jednotnej Európy.“ Rozvoj Hnutia fokoláre pokračoval aj v ďalších rokoch.[88] V tomto historickom kontexte, v súvislosti s Giordanim a takpovediac s jeho „pôsobením“ aj v súčasnosti je potrebné spomenúť existenciu tzv. „Politického hnutia za jednotu“, ktoré vzniklo 2. mája 1996 v Neapoli, pri príležitosti stretnutia Chiary Lubichovej so skupinou predstaviteľov, ktorí sú rôznymi spôsobmi prítomní v politickom živote.[89] V Hnutí fokoláre sa angažoval aj jeden z významných českých politikov Jozef Lux.[90] Je potrebné spresniť, že Hnutie fokoláre je činné v mnohých oblastiach života a politické aktivity sú len časťou jeho mnohorakej činnosti. To, čo je vodidlom aj pre súčasných nasledovníkov a priaznivcov Chiary Lubichovej a Igina Giordaniho (ktorí sa dnes počítajú na milióny), je myšlienka „všeobecného bratstva“ podľa vety „Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im.“[91]

Giordani - naivný politik?

Po uvedení faktov k osobnosti Giordaniho v tomto príspevku by ho mohol niekto umiestniť do kategórie politikov idealistov alebo by mu mohol vytknúť málo praktické alebo pragmatické postoje. Z rôznych výpovedí možno dedukovať, že Giordani bol naozaj pokladaný za naivného. A. M. Baggio tento fakt analyzuje z rôznych pohľadov: „Povedomie významu Igina Giordaniho v dejinách politického života talianskych katolíkov 20. storočia si razí cestu naozaj veľmi pomaly v súčasnej historiografii a získava významnú váhu až po jeho smrti.“[92] Baggio uvádza rôzne dôvody pomalého uvedomovania si významu osobnosti Giordaniho a uvádza rôzne „ale“, ktoré sa aplikujú na Giordaniho osobu[93]: „Osobne som zakúsil, a to roky, ťažobu slovíčok „ale“ (ktoré našťastie pomaly miznú), keď sú aplikované na jeho osobu, vyjadrené vo vetách typu: Áno, bol to veľký človek, ale... 'Ale' čo? Ale nebol ochotný pristúpiť k nevyhnutným kompromisom, bez ktorých nie je možné robiť politiku; ale bol príliš naivný, a jeho myšlienky boli príliš vznešené, ba až utopistické nato, aby sa dali konkretizovať v politickej línii; ale bol príliš vzdialený od podzemných manipulácií nato, aby dokázal získať a udržať si určitú moc vo vnútri strany; ale nikdy nepredstavil rozsiahlejším pojmovým a doktrínalným spôsobom svoje intuície, aj keď boli brilantné. To je len výber mnohých možných 'ale': považujem ho však za postačujúci na vytvorenie si predstavy o námietkach, s ktorými sa možno stretnúť najčastejšie v súvislosti s menom Giordani.“[94] Na tieto námietky Baggio odpovedá vysvetlením, ktoré ukazuje tú stránku Giordaniho osobnosti, ktorú možno ťažko objaviť, ak sa človek nedokáže oslobodiť od zvyčajných politických postojov, pretože jeho myšlienky predstavujú istú originalitu a prekračujú politickú „normalitu“.[95]

Záver

Giordani bol nevšedným politikom. Nebolo to len pre jeho talenty, nadanie, vzdelanie a osobnú kultúru. Táto jeho nevšednosť v ňom vychádzala aj z jeho hlboko zakorenených duchovných hodnôt.

Originalita Giordaniho politiky stojí na úprimnej snahe o dobro pre ľudí a ako taká teda nepotrebuje obhajobu, nakoľko neexistujú racionálne dôvody ísť proti človeku a jeho pozitívnemu rozvoju. V jeho celoživotnom pôsobení vidno hľadanie pravdy a spravodlivosti, čo je bezpochyby dôležitou výbavou skutočného politika. Zhodnotiť Giordaniho životné dielo znamená nielen vymenovať sled udalostí, týkajúce sa jeho života, ale aj zdôrazniť jeho odvalu pri hľadaní pravdy o živote a spoločnosti. Talianske dejiny sú bohaté na významné osobnosti. Igino Giordani v nich zaujíma trochu nevšedné, ale predsa nenahraditeľné miesto.

Igino Giordani - a naive character of the Italian history?

Despite the fact that the books by an important Italian writer, journalist and politician Igino Giordani (1894 - 1980) do exist in the Slovak translation, his personality is rather little known in Slovakia. Knowing his personality and his ideas can be beneficial not only for literature but also for history, politics and society. Giordani was born in 1894 in Tivoli. He was a Catholic writer and journalist, persecuted during World War II by fascism. Together with De Gasperi he was one of the founders of the Italian Christian democracy. He was also an apologetician, patrologist, hagiographer, ecumenist and an essayist. Giordani is a figure of European and world class. He was one of the greatest Italian writers and one of the most important Christian thinkers of this century. He died in 1980 in Rocca di Papa. Close cooperation with Chiara Lubich had great significance in Giordani's life. In 1943, Chiara Lubich (1920 - 2008), born in Trent (Italy), became the founder of a spiritual movement (Focolare Movement), which found special resonance throughout the world among the people of different social, political and religious groups, and whose aim is to contribute to the pursuit of unity everywhere and among all. Giordani was a co-founder of the Movement.

[1] Ako kresťanský demokrat spolupracoval s ľavicovými poslancami, resp. podporoval ich mierové aktivity. Ide napríklad o spoluprácu s Umberto Calossom na návrhu zákona o výhrade vo svedomí, týkajúcej sa vojenskej služby, alebo podpora aktivity poslanca Giaviho v súvislosti s vojnou v Kórei. (Porovnaj: D'ALESSANDRO, Francesco. *Igino Giordani e la pace* [online]. Roma : Città Nuova Editrice, 1992, s. 101-102. Dostupné na internete: <http://books.google.sk/books?id=90_plpV3MCIC&printsec=copyright&source=gbs_pub_info_s&cad=2#v=onepage&q=Calosso&f=false> a Príhovor Igina Giordaniho na odpoľudňajšom zasadnutí talianskeho parlamentu 21. decembra 1950. In: *Atti Parlamentari* [online]. Camera dei deputati, DCXVII., Seduta pomeridiana di giovedì 21. dicembre 1950, s. 24954-24956. Dostupné na internete: <http://legislature.camera.it/_dati/leg01/lavori/stenografici/sed0617/sed0617.pdf> Obom témam sa v príspevok venuje podrobnejšie.

[2] Porovnaj: SORGI, Tommaso. *Giordani, segno di tempi nuovi*. Roma : Città Nuova Editrice, 1994, s. 14, GIORDANI, Igino. *Memorie d'un cristiano ingenuo*. Roma : Città Nuova, 2005, s. 124-129. Porovnaj tiež rok 1951 v chronologickom prehľade Giordaniho života.

[3] Jedným z dôkazov pre takéto postoje I. Giordaniho možno nájsť napríklad pri jeho prejave v talianskom parlamente 21. decembra 1950, ktorého hlavnou témou bol mier.

(Porovnaj: <http://legislature.camera.it/_dati/leg01/lavori/stenografici/sed0617/sed0617.pdf>).

[4] Porovnaj: GIORDANI, I. *Memorie...*, s. 192.

[5] „V roku 1941 mi bola venovaná bibliografická strana v Bratislave, v Katolíckych novinách“ (GIORDANI, I. *Memorie...*, s. 141). V talianskom origináli (zrejme z dôvodu tlačovej chyby) nenachádzame názov Katolícke noviny ale „Katolick Novity“.

[6] Pod titulkom *Otvorenie Bibliotekonomickej školy vo Vatikáne* sa možno dočítať: „Dňom 20. novembra 1941 bude otvorená Bibliotekonomická škola, ktorá je zriadená pri Vatikánskej knižnici. Cieľom školy je pripraviť mladíkov, aby mohli viesť a spravovať rozličné cirkevné a kláštorné knižniče. Na tejto škole získavajú absolventi ako teoretické, tak i praktické znalosti, potrebné pre toto zamestnanie. Látka je rozdelená na viacero predmetov. Profesor Giordani prednáša náuku o katalogizovaní a klasifikovaní kníh, bibliotekonomiu prednáša profesor Gradlia a bibliografiu zasa profesor Vian. Sú aj iné kurzy, ktoré vhodne dopĺňajú znalosti poslucháčov. Napr. sem patrí rad prednášok o dejinách knihy a tlače vôbec. K tomu sa pridružujú praktické cvičenia, ktoré umožňujú uplatnenie poznatkov v konkrétnych okolnostiach. Prednášky sú prístupné nielen kňazom, ale i laikom. Z doterajších prihlášok vidno, že i tohto roku bude veľký záujem o túto jedinečnú školu, ktorá svojou vysokou úrovňou poskytuje solídnu prípravu pre bibliotekárstvo.“ (Otvorenie Bibliotekonomickej školy vo Vatikáne. In: *Katolícke noviny*, 16. novembra 1941, roč. 56, č. 46, s. 3). Je potrebné doplniť, že túto školu založil práve Igino Giordani a to už v roku 1934 (Porovnaj: GIORDANI, I. *Memorie...*, s. 93).

[7] BUKÁČEK, Josef et al. *Slovník spisovatelů: Itálie*. Praha : Odeon, 1968, s. 206-207.

[8] GIORDANI, Igino. *Diario di fuoco. Sesta Edizione ampliata con brani inediti*. Roma : Città Nuova Editrice, 1990.

GIORDANI, Igino. *La divina avventura*. Roma : Città Nuova Editrice, 1960.

[9] GIORDANI, I. *Diario...*, obálka knihy.

[10] Údaj podľa Sorgiho knihy o Giordanim z roku 1994. Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 177-192.

---

[11] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 188-190.

[12] Nasledujúci prehľad Giordaniho spisovateľskej tvorby sa uvádza podľa GIORDANI, I. *Memorie...*, s. 130-141.

[13] „Štyri roky, ktoré prebehli medzi marcom 1896 a decembrom 1900, patria v dejinách zjednoteného Talianska k najbúrlivejším a k najdramatickejším. Na obraze z konca storočia, prekypujúcim apokalyptickými obavami a veľkými nádejami, nechýbajú ani pouličné vzbury utápané v krvi, poslanci, ktorí zvrhávajú parlamentné volebné urny, atentáty anarchistov, súboje politických lídrov a dokonca aj kráľovražda. (...)“ (PROCACCI, Giuliano. *Storia degli italiani*. Roma-Bari : Gius. Laterza & Figli Spa, 1993, s. 300).

[14] APFEL, Viliam. *Čas bez rozlúčky. Prvá svetová vojna a taliansky front na Piave 1915 - 1918*. Martin : Vydavateľstvo Matice slovenskej, 2005, s. 17.

[15] PROCACCI, G. *Storia ...*, s. 325.

[16] Porov. PROCACCI, G. *Storia...*, s. 330.

[17] Porovnaj: NÁLEVKA, Vladimír. *Světová politika v 20. století (I.)*. Praha : Nakladatelství Aleš Skřivan ml., 2000 s. 39.

[18] Porovnaj: NÁLEVKA, V. *Světová politika...*, s. 39.

[19] NÁLEVKA, V. *Světová politika...*, s. 39.

[20] Porovnaj: NÁLEVKA, V. *Světová politika...*, s. 40.

[21] Pre porovnanie situácie na území dnešného Talianska a dnešného Slovenska a celkovej atmosféry predvojnového a vojnového obdobia možno uviesť jednu z udalostí tohto obdobia, ktorá poznačila Slovensko: vznik Slovenského štátu. (Porovnaj: LENGYELOVÁ, Tünde - MRVA, Ivan. *Historický kalendár - Slovensko*. Bratislava : Perfekt, s. 68).

[22] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 13-14.

[23] Porovnaj: WEGS, J. Robert - LADRECH, Robert. *Europe since 1945*. Boston : Bedford/St. Martin's, 1996, s. 89.

[24] Porovnaj: WEGS, J. R. - LADRECH, R. *Europe since...*, s. 147.

[25] Porovnaj: WEGS, J. R. - LADRECH, R. *Europe since...*, s. 147.

[26] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 11-12.

[27] Porovnaj: WEGS, J. R. - LADRECH, R. *Europe since...*, s. 291.

[28] PROCACCI, G. *Storia...*, s. 375.

[29] Porovnaj: WEGS, J. R. - LADRECH, R. *Europe since...*, s. 294.

[30] Porovnaj: PROCACCI, G. *Storia...*, s. 379-384.

[31] Porovnaj: PROCACCI, G. *Storia...*, s. 384.

[32] Porovnaj: PROCACCI, G. *Storia...*, s. 451.

[33] GIORDANI, I. *Memorie...*, s. 47-49.

[34] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 10.

[35] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 10.

[36] GIORDANI, Igino. *Diario di fuoco. Sesta Edizione ampliata con brani inediti*. Roma : Città Nuova Editrice, 1990, preložil Dr. Blahoslav Hečko, *Ohnivý denník*, Bratislava : Nové mesto, 1996.

[37] GIORDANI, I. *Diario...*, s. 14.

[38] GIORDANI, I. *Diario...*, s. 13-14.

[39] „Don Sturzo bol omnoho starší ako Giordani. Keď sa Giordani narodil, Sturzo bol vysvätený za kňaza. Bol Sicíľčanom z Caltagirone a bol z majetnej šľachtickej rodiny, narodil sa 26. novembra 1871. Chudoba juhu čoskoro pritiahla jeho záujem. Bol frustrovaný, keď zistil, že cirkev nemala možnosť nechať počuť svoj hlas, aby sa zmiernila nespravodlivosť sociálneho systému. Bol odporcom odluky štátu od cirkvi, ktorá sa využívala na umlčanie cirkvi, ešte ako mladý bojoval za to, aby dal katolíkom politické povedomie.“ ROBERTSON, E. *Igino...*, s. 54-55.

Keď rozprával v rodnom Caltagirone, takto jasne spresňoval svoju pozíciu: „Ani monarchia, ani konzervatorizmus, ani reformný socializmus nás nemôžu vziať do svojej obežnej dráhy, my budeme stále nevyhnutne demokrati a katolíci.“ STURZO, Luigi. *Discorso al circolo di lettura di Caltagirone*, 24. dicembre 1905, in Id., *I discorsi politici*, Roma 1951, s. 379 In: ROBERTSON, E. *Igino...*, s. 55.

[40] Porovnaj: ROBERTSON, E. *Igino...*, s. 54.

[41] Porovnaj: ROBERTSON, E. *Igino...*, s. 55.

[42] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 10.

[43] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 10.

[44] SORGI, T. *Giordani...*, s. 34.

[45] Porovnaj: ROBERTSON, E. *Igino...*, s. 68.

---

[46] Porovnaj: ROBERTSON, E. *Igino...*, s. 68.

[47] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 11.

[48] Porovnaj: GIORDANI, Igino. *Rivolta cattolica* [online]. Roma : Città Nuova, 1997. Dostupné na internete:

<http://books.google.sk/books?id=6-sQw0CQ82gC&printsec=copyright&source=gbs_pub_info_s&cad=2#v=onepage&q&f=false>

[49] GIORDANI, I. *Rivolta...*, s. 16.

[50] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 11.

[51] GIORDANI, I. *Memorie...*, s. 78.

[52] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 11.

[53] Porovnaj: NÁLEVKA, V. *Světová politika...*, s. 232.

[54] Niektorí predstavitelia kresťansko-demokratického myslenia a politiky boli – ako Alcide De Gasperi, Konrad Adenauer a Robert Schuman – v čase 2. svetovej vojny v ilegalite alebo sa stali súčasťou odbojových skupín. Zástupcovia kresťanských demokratov, pochádzajúci z rôznych krajín západnej Európy, vydali začiatkom roku 1944 významný medzinárodný dokument – Vyhlásenie o európskej spolupráci. Jeho autorom a duchovným otcom o. i. bol i Robert Schuman, Konrad Adenauer a Alcide De Gasperi, čiže skupina kresťanských politikov, ktorí neskôr, po skončení 2. svetovej vojny, stáli na čele vlád vo svojich krajinách a rozhodujúcim spôsobom ovplyvnili moderné dejiny Európy, pričom ich vzájomná spolupráca a uznávanie rovnakých duchovných hodnôt sa utvárala v spolupráci kresťansko-demokratických politických strán na stretnutiach na kongresoch katolíckych kresťanských organizácií. Vo Vyhlásení sa zaoberali i usporiadaním politických pomerov v povojnovej Európe. ČÁKY, Milan. Robert Schuman a začiatky európskeho spoločenstva. In: *Slovenská politologická revue 2/2003* [online]. b.m., b.v., s. 11. Dostupné na internete: <<http://www.ucm.sk/revue/2003/2/cakym.pdf>>

[55] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 11. Porovnaj tiež: GIORDANI, I. *Memorie...*, s. 91.

[56] De Gasperi a Giordani boli dve odlišné osobnosti, ktoré sa dopĺňajú. Giordani bol vedcom a novinárom, spisovateľom, terciárom dominikánskeho rádu, kresťanom s chrbtovou kosťou, vášnivým apologétom, ktorý lipol na cirkvi a na jej učení. De Gasperi bol v prvom rade politikom, v ktorom už bolo vidno štátnika, človeka, ktorý poznal ľudí a prezieravo ich posudzoval, majstrom v umení možného, človekom, ktorý vyjadroval svoju kresťanskú spiritualitu hlavne v politickom vedení. V rozhodujúcej fáze procesu formovania kresťanskej demokracie sa obaja navzájom potrebovali, aj keď sa nedalo predísť tomu, aby sa ich predstavy niekedy nerozhádzali. Giordani smeroval viac k ideálnym princípom, De Gasperi pozeral na konkrétnu politickú líniu strany. Spočiatku boli rozdiely málo významné, neskôr sa stali väčšími, ale nikdy nezhoršili ich priateľstvo a vzájomnú úctu. ROBERTSON, E. *Igino...*, s. 91-92.

[57] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 12.

[58] ROBERTSON, E. *Igino...*, s. 95.

[59] ROBERTSON, E. *Igino...*, s. 95.

[60] GIORDANI, I. *Memorie...*, s. 99.

[61] Porov. GIORDANI, I. *Memorie...*, s. 102. Porovnaj tiež :SORGI, T. *Giordani...*, s. 12.

[62] Porovnaj: *La repubblica, Storia d'Italia dal '45 ad oggi, Nascita della Repubblica (2 giugno 1946)* [online]. b. m., b. r., b. v. Dostupné na internete: <<http://www.storiaxxisecolo.it/larepubblica/repubblica4.htm>>

[63] Porovnaj: *La repubblica, Storia d'Italia dal '45 ad oggi, Nascita della Repubblica (2 giugno 1946)* [online]. b. m., b. r., b. v. Dostupné na internete: <<http://www.storiaxxisecolo.it/larepubblica/repubblica4.htm>>

[64] Porovnaj: *La repubblica, Storia d'Italia dal '45 ad oggi, Nascita della Repubblica (2 giugno 1946)* [online]. b. m., b. r., b. v. Dostupné na internete: <<http://www.storiaxxisecolo.it/larepubblica/repubblica4.htm>>

[65] Porovnaj: ROBERTSON, E. *Iginio...*, s. 109-110. Porovnaj tiež: GIORDANI, I. *Memorie...*, s. 109.

[66] Porovnaj: ROBERTSON, E. *Iginio...*, s. 110. Porovnaj tiež: GIORDANI, I. *Memorie...*, s. 110.

[67] ROBERTSON, E. *Iginio...*, s. 110.

[68] GIORDANI, I. *Memorie...*, s. 111-112.

[69] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 13.

[70] Porovnaj: D'ALESSANDRO, F. *Iginio Giordani...*, s. 101-102.

[71] PSU - Partito socialista unitario (Jednotná socialistická strana). Porovnaj: http://it.wikipedia.org/wiki/Partito_Socialista_Unitario; <http://legislature.camera.it/frameset.asp?content=%2Faltre%5Fsezionism%2F8793%2F8992%2Fdocumetotesto%2Easp%3F>, (poz. autora).

[72] D'ALESSANDRO, F. *Iginio Giordani...*, s. 101-102.

[73] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 14.

[74] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 14.

[75] Porovnaj: *Atti parlamentari, Camera dei Deputati, DCXVII, Seduta pomeridiana di giovedì 21 dicembre 1950*, Tipografia della Camera dei Deputati, s. 24903-24967. Dostupné na internete: <http://legislature.camera.it/_dati/leg01/lavori/stenografici/sed0617/sed0617.pdf>

[76] Porovnaj: Návrh poslanca Giaviho na odpoľudňajšom zasadnutí talianskeho parlamentu 21. decembra 1950In: *Atti Parlamentari, Camera dei Deputati, DCXVII, Seduta pomeridiana di giovedì 21 dicembre 1950...*, s. 24905-24910.

---

[77] „Ak chceš mier, pripravuj vojnu“ (Flavius Vegetius). Porovnaj: <http://blackcorneille.wordpress.com/2007/12/30/latinske-citaty/> (poz. autora).

[78] Príhovor Igina Giordaniho na odpoľudňajúcom zasadnutí talianskeho parlamentu 21. decembra 1950 In: *Atti parlamentari, Camera dei Deputati, DCXVII, Seduta pomeridiana di giovedì 21 dicembre 1950...*, s. 24954-24956.

[79] Príhovor Igina Giordaniho na odpoľudňajúcom zasadnutí talianskeho parlamentu 21. decembra 1950 In: *Atti parlamentari, Camera dei Deputati, DCXVII, Seduta pomeridiana di giovedì 21 dicembre 1950...*, s. 24956.

[80] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 14. Porov. tiež text Giordaniho vstupu v parlamente In: *Atti parlamentari, Camera dei Deputati, DCCLXI, Seduta pomeridiana di mercoledì 10 ottobre 1951,*

Tipografia della Camera dei Deputati, s. 31265-31266.

Dostupné na internete: http://legislature.camera.it/_dati/leg01/lavori/stenografici/sed0761/sed0761.pdf

[81] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 14.

[82] Porovnaj: SORGI, T. *Giordani...*, s. 14.

[83] Porovnaj: LUBICH, Chiara. Il movimento dell'unità per una politica di comunione. In: *Nuova Umanità*, XXII, settembre-ottobre 2000/5, 131, s. 604.

[84] Porovnaj: predstavenie C. Lubichovej, ktoré sa nachádza na obálke knihy: LUBICH, Chiara. *Disegni di luce*. Roma : Città Nuova Editrice, 1996, 131s.

[85] Porovnaj: LUBICH, C. *Disegni...* Porovnaj tiež: *Ocenenia udelené Chiare Lubichovej* [online]. b. m., b. r., b. v. Dostupné na internete: http://www.focolare.sk/ocenenia_udelene_chiare_lubich

[86] Porovnaj: LUBICHOVÁ, Chiara. Veriť v trvalé ľudské hodnoty. Príhovor Chiary Lubichovej v Národnej rade Slovenskej republiky 10. mája 2001 In: *Chiara Lubichová v Česku a na Slovensku*, Bratislava : Vydavateľstvo Nové mesto, 2002, s. 86-93.

[87] Porovnaj: *Ocenenia udelené Chiare Lubichovej* [online]. b. m., b. r., b. v. Dostupné na internete: http://www.focolare.sk/ocenenia_udelene_chiare_lubich

V príhovore pri príležitosti udelenia čestného doktorátu od Trnavskej univerzity Chiara Lubichová okrem iného povedala: „Vždy sme boli presvedčení, že ak medzi kresťanmi jestvujú vzťahy vzájomnej lásky, potom i medzi kresťanskými národmi nemôže nevládnuť vzájomná láska. Evanjelium prakticky vyzýva každý národ, aby prekročil svoje hranice a hľadel za ne. Dokonca nás vyzýva milovať vlast druhého ako svoju vlastnú.

Politici, ktorí prijali za svoju spiritualitu jednoty a žijú podľa nej, snažia sa uvádzať do praxe zdanlivý paradox: milovať stranu druhých ako svoju vlastnú, pretože sú presvedčení, že dobro svojej krajiny si vyžaduje spoluprácu všetkých.

Okrem toho vo vzájomnej láske medzi zvoleným politikom už ako kandidátom a obyvateľmi daného územia vidia cestu na prekonanie rozdielov medzi politikou a spoločnosťou. Práve na tejto vzájomnosti sa dá budovať dobro spoločenstva, pretože dôsledkom politiky žitej vládnymi činiteľmi v službe pravde a láske bude ako odpoveď zo strany občanov stále plnšia účasť na správe vecí verejných.“ LUBICHOVÁ, Chiara. *Inauguračný prejav, Spiritualita jednoty a trojičný život, 23.6.2003* [online]. Dostupné na internete: <http://www.focolare.sk/node/79>

[88] Pre vyššie uvedené údaje porov. LUBICH, C. *Il movimento...*, s. 603-616.

[89] Porov. *La storia del Movimento politico per l'unità* [online]. Dostupné na internete: <<http://www.mppu.org/index.php/chi-siamo/la-storia.html>> . Porov. tiež *Breve presentazione del Movimento politico per l'Unità* [online]. Dostupné na internete: <<http://noidellaparrocchiadisantanastasia neglianni70.myblog.it/archive/2010/02/18/breve-presentazione-del-movimento-politico-per-l-unita.html>> .

[90] „Bol členom Československej strany lidové od roku 1982 a stal sa zástupcom predsedu strany v roku 1989. V roku 1990 bol zapojený do Federálneho zhromaždenia a zvolený za predsedu svojej strany. V roku 1992 bol znova poslancom vo Federálnom zhromaždení, ministrom poľnohospodárstva a podpredsedom prvej Klausovej vlády. Po voľbách v roku 1996 bol poslancom v parlamente a znova podpredsedom v druhej Klausovej vláde a ministrom poľnohospodárstva. V roku 1998 bol podpredsedom a ministrom poľnohospodárstva aj v Tošovského vláde a poslancom v parlamente, po prvýkrát v opozícii. Zomrel na leukémiu 21. novembra 1999.“ (*Josef Lux* [online]. Dostupné na internete: <<http://www.mppu.org/index.php/chi-siamo/figure-storiche/28-josef-lux.html>>). Porov. tiež ČTK. *Josef Lux patřil mezi nejrespektovanější české politiky 90. let* [online]. Dostupné na internete: <<http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/josef-lux-patril-mezi-nejrespektovanejsi-ceske-politiky-90-let/408483>> .

[91] Porov. LUBICH, C. *Il movimento...*, s. 603-616. O tzv. „Zlatom pravidele“ (Všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im), hovorí Chiara Lubichová pri rôznych príležitostiach, porov. napr. *Slovo života na júl 2008* [online]. Dostupné na internete: <<http://www.genportal.sk/book/export/html/4>> .

[92] BAGGIO, Antonio Maria. Iginio Giordani, ovvero il realismo dell'ingenuità. In: *Nuova Umanità*, XX, maggio-agosto 1998/3-4, 117-118, s. 409.

[93] Porov. BAGGIO, A. M. *Iginio Giordani...*, s. 410-411.

[94] BAGGIO, A. M. *Iginio Giordani...*, s. 411.

[95] Porovnaj: BAGGIO, A. M. *Iginio Giordani...*, s. 411.